HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

משכירין להם בתים אבל לא שדות ובחו״ל מוכרין להם בתים ומשכירין שדות דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר [א]בארץ ישראל משכירין להם בתים אבל לא שדות ובסוריא מוכרין בתים ומשכירין שדות ובחוץ לארץ מוכרין אלו ואלו [ב]אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו מפני שהוא מכנים לתוכו עבודת כוכבים שנאמר [1]לא תביא תועבה אל ביתך ובכל מקום לא ישכיר לו את המרחץ מפני שהוא נקרא על שמו: **גמ׳** מאי אין צריך לומר שדות אילימא משום דאית בה תרתי חדא חניית קרקע וחדא דקא מפקע לה ממעשר אי הכי בתים נמי איכא תרתי חדא חניית קרקע וחדא דקא מפקע לה ממזוזה אמר רב משרשיא [ג]מזוזה חובת הדר הוא: בסוריא משכירין בתים כו׳: מאי שנא מכירה דלא משום מכירה דארץ ישראל אי הכי משכירות נמי נגזור [ג]היא גופה גזרה ואנן ניקום וניגזור גזרה לגזרה והא שכירות שדה דבסוריא דגזרה לגזרה היא וקא גזרינן התם לאו גזרה הוא [ד]קסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש שדה דאית ביה תרתי גזרו ביה רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו בהו רבנן: בחוץ לארץ וכו׳: שדה דאית ביה תרתי גזרו בהו רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו בהו רבנן: רבי יוסי אומר בארץ ישראל משכירין להם בתים וכו׳: מ״ט שדות דאית בהו תרתי גזרו בהו רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו בהו רבנן: ובסוריא מוכרין וכו׳: מ״ט קסבר [ד]כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש ושדה דאית בה תרתי גזרו בה רבנן בתים דלית בהו תרתי לא גזרו בהו רבנן: ובחו״ל מוכרין וכו׳: מאי טעמא כיון דמרחק לא גזרינן אמר רב יהודה [ה]אמר שמואל [ה]הלכה כרבי יוסי אמר רב יוסף [ו]ובלבד שלא יעשנה שכונה וכמה שכונה תנא [י]אין שכונה פחותה משלשה בני אדם ולחוש דלמא אזיל האי ישראל ומזבין לחד עובד כוכבים ואזיל היאך ומזבין לה לתרתי [י]אמר אביי [ז][2]אלפני מפקדינן אלפני דלפני לא מפקדינן: אף במקום שאמרו להשכיר: מכלל דאיכא דוכתא דלא מוגרי וסתמא

משכירין להם בתים. ולא גזרינן אטו מכירה דאי נמי אתי לידי מכירה לא עבר אדאורייתא דכי כתיב לא תתן להם חן וחנייה[ז] בא״י כתיב דחשיבא חנייתה ומיהו מכירה לכתחילה לא דגזרינן משום מכירה דארץ ישראל: **אבל לא שדות.** דאיכא תרתי לאיסורא: **וחוצה לארץ.** דמרחק וליכא למיגזר מכירה דהתם אטו מכירה דא״י: **מוכרין בתים ומשכירין שדות.** אבל מכירה דשדות לא כיון דאיכא תרתי גזרינן: טעמא דרבי יוסי מפרש בגמ׳: **אף במקום שאמרו להשכיר.** בתים לא לבית דירה אמרו אלא לאשתמושי בהו בליני ותיבנא: **מפני שנקראת על שמו.** והרואה שמחממין בשבת אומר שהבלנים שלוחין של ישראל הן: **גמ׳ חובת הדר הוא.** ולא חובת הבית הלכך ליכא אפקעתא דכתיב ביתך[ח] דרך ביאתך[ט] אלמא למי שנכנס ויוצא לתוכה אזהר רחמנא: **היא גופא גזירה.** שכירות אטו מכירה: **והא שכירות שדות דסוריא דגזירה לגזירה היא.** דקס״ד משום שכירות דא״י איתסר: **שמיה כיבוש.** ובמכירה דסוריא איכא איסורא בין בתים בין שדות הלכך שכירות שדות דסוריא לאו גזירה היא משום שכירות דא״י אלא משום מכירות שדות דלאו גזירה היא אלא איסורא דאורייתא ומיהו לא אחמור בה רבנן למיגזר שכירות דבתים אטו מכירה: **אבל שדות דאיכא תרתי גזרו.** שכירות אטו מכירה: **ובחו״ל כו׳ שדות דאית בהו תרתי גזרו בהו רבנן.** דמשכירין ולא מוכרין משום מכירה דא״י: **רבי יוסי אומר בא״י משכירין להם בתים.** ולא גזרינן אטו מכירה: אבל שדות דאיכא במכירתן תרתי לאיסור׳ גזרינן שכירות אטו מכירה: ה״ג **קסבר כיבוש יחיד לאו שמיה כיבוש.** הלכך ליכא איסורא במכירת בתים: **שדות דאית בהו תרתי גזרו בהו רבנן.** מכירתן בסוריא אטו מכירה דא״י: **וניחוש דלמא אזיל האי ישראל.** דשרית ליה לזבוני לחד עובד כוכבים ומזבין להאי יחיד: **ואזיל.** האי עובד כוכבים ומזבין לה לתרתי פלגי לתרי ומעכב השלישית לעצמו ואיכא שכונה: **מיפקדינן** גרסינן: **אלפני דלפני כו׳.** כלומר לכולי האי לא חיישינן: וסתמא

הא אמר רב משרשיא מזוזה חובת הדר היא. פירוש וא״כ אין לגזור בהו שכירות אטו מכירה דמכירה לא מפקע לה ממזוזה אבל בשדות במכירה מפקע להו ממעשר ויש מפרשים דאתיא אפי׳ למ״ד אין קנין לעובד כוכבים בא״י להפקיע מיד מעשר בסוף השולח (גיטין דף מז. ושם ד״ה אמר) דמ״מ חשובה הפקעה מה שהיא עתה ביד עובד כוכבים והוא זורעה שאינו מפריש ממנה מעשר נמלא שאין מקיימין בזה השדה מלוה התלויה בה אבל בית אין כאן הפקעה מפני שאין הבית עצמו חייב כיון שאין ישראל דר בתוכו ולא נהירא דא״כ מאי קאמר בסמוך לרבי יוסי שדה דאית ביה תרתי גזרו רבנן שכירות אטו מכירה הלא בשכירות גופא (א) [י]איכא תרתי דבשכירות גופיה איכא הפקעה ממעשר שלא יעשר העובד כוכבים מאותה תבואה ועוד קשיא דלשון הפקעה משמע שמפקיע החיוב לגמרי מן הקרקע וכאן אין הפקעה גמורה כיון דאין קנין שהרי גם עתה שהוא ביד העובד כוכבים אם יזרע בה ישראל תתחייב לעשר לכך נראה לפרש דאתיא [י]כמ״ד יש קנין וכשמוכרה לעובד כוכבים הוא מפקיעה ממש ממעשר שאפילו יזרע ישראל לא יתחייב במעשר אבל בית ודאי אינו מפקיע מן המזוזה דאפי׳ לא ימכרנו לעובד כוכבים אלא שלא ידור בו ישראל אין כאן חיוב מזוזה מן התורה ואפילו אם שכרה ישראל אחר ודר בתוכה דהכי קיימא לן דהא אמרינן פרק התכלת (מנחות דף מד. ושם ד״ה טלית) השוכר בית בחו״ל כל ל׳ יום פטורה מן המזוזה מכאן ואילך חייבת בא״י חייבת מיד מכל מקום אין חיוב זה מן התורה דמדאורייתא פטורה לעולם כדכתיב ביתך ולא של אחרים ואף על גב דדרשינן ביתך ביאתך להניחה בימין דרך ביאה מ״מ תרי ביתך כתיבי אבל רבנן הוא דחייבוהו לאחר ל׳ יום מפני שהיא נראית כשלו מידי דהוה אטלית שאולה דכל ל׳ יום פטורה מן הציצית וה״ה לעולם מן התורה משום דכתיב כסותך ולא של אחרים ורבנן הוא דגזרו לאחר ל׳ יום מפני שנראית כשלו:

קסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש. הקשה הר״ר אלחנן דבפ״ק דגיטין (דף ח. ושם) היכא דקתני בג׳ דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלשה דברים לחו״ל אמאי לא חשיב הא מילתא דהכא דבמכירת בתים ושכירות שדות שוות לא״י ובשכירות בתים שוות לחוצה לארץ דהא אפילו בחדא פליג התם דקאמר עפרה טמא כחו״ל והרוצה ליכנס לה בטהרה יכנס כא״י ואומר ר״י דתני ושייר ואע״ג דנחית תנא למניינא (ב) מ״מ איכא למימר תנא ושייר כדאשכחנא בהרבה מקומות [ל]: **כיבוש** יחיד. פ״ה שלא היה שם אורים ותומים וששים רבוא ויותר נראה כמו שפירש הר״ר יצחק מהרפוט דכל מה שכבש יחיד כגון יאיר בן מנשה אינו א״י אבל קשיא דאי מא״י הוא אין זה קרוי כיבוש יחיד ואם מחו״ל הוא אפי׳ היו שם ששים רבוא קרוי כיבוש יחיד לכך נראה כל שאין לו רשות לכבש נקרא חו״ל דכל זמן שלא כבש כל א״י לא היה לו רשות לכבוש חוצה לארץ והכי איתא בספרי פרשת עקב כשכבש דוד ארם נהרים וארם צובה אמר לו הקב״ה סמוך לפלטין שלך לא כבשת ואתה הולך ומכבש חוצה לארץ שנאמר ואת היבוסי יושב ירושלים וגו׳ [מ]: **אלפני** דלפני לא מפקדינן. האי סימנא בעלמא הוא כלומר לכולי האי לא חיישינן א״נ כיון דאיסור שכונה שלא יבא היזק לישראל קרי ליה מכשול לפני עור: **אף** במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו וכו׳. יש לפקפק על מה היו סומכים בני אדם למכור ולהשכיר בתים לעובדי כוכבים ואף לבית דירה ויש רוצים להביא ראי׳ להתיר מדתניא בתוספתא (פ״ג) כאן וכאן לא ישכיר אדם ביתו לעובד כוכבים מפני שידוע שמכניס לתוכה עבודת כוכבים אפ״ה משכירין להם ארוות ואוצרות ופונדקאות אע״פ שידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים משמע הטעם משום שמחלק בין מקום שמכניס עבודת כוכבים בקביעות בין שאינו מכניס והנך שאומר אינו מכניס עבודת כוכבים בקביעות שרי ולפי זה בעת [נ] שהעובדי כוכבים שבינינו אינם מכניסין לבתיהם עבודת כוכבים בקביעות אלא כשיש שם מת או שנוטה למות וגם אותה שעה אינן עובדין אותם מותר אכן משם אין ראיה גמורה כי יש לתלות טעם היתר דארוות ואוצרות דשמא לא אסרה התורה אלא בבית העשויה לדירה דכתיב לא תביא תועבה אל ביתך ולשם אפילו דרך ערא׳ אסור אבל אותם בתים שאינם עשוים לדירה לא אסרה תורה ולהכי שרי ארוות ואוצרות ורבינו חיים כהן היה מביא ראיה להתיר מדגרסינן בירושלמי אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו הא במקום שנהגו למכור מוכר אף לבית דירה ומשכיר אף לבית דירה והיה נראה לו הטעם דבחוץ לארץ לא מיקרי ביתך אלא בארץ וקשו בה טובא חדא כי אין נראה לר״י שיגרע ישראל בחוץ לארץ מעובד כוכבים דאפילו למ״ד אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל בחוצה לארץ מיהא יש לו קנין ועוד קשה לרבי יהודה דגבי מזוזה דכתיב ביתך הכי נמי תימא דמי שיש לו בית בחוצה לארץ

לארץ

מסורת הש״ס

א) [לעיל טו. פסחים ו.], ב) פסחים ד. ב״מ קא:, ג) [ביצה ג. וש״נ], ד) [גיטין ח:], ה) [עי׳ תוס׳ יבמות מג: ד״ה שתם וכו׳ מה שהניחו בקושיא], ו) [לעיל יד.], ז) [להם חנייה רש״ש], ח) [דברים ו], ט) [יומא יא:], י) איכא איסורא דבשכירות כצ״ל [לי״ס], כ) [עי׳ תוספות ב״ב פא. ד״ה ההוא כו׳ אדמת], ל) [ע׳ תוס׳ מנחו׳ יח: ד״ה מנין], מ) [וע״ע תוספות גיטין ח. ד״ה כיבוש], נ) [בס״א: עתה],

תורה אור השלם

1. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא: דברים ז כו

2. לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָֹה: ויקרא יט יד

גליון הש״ס

גמ׳ א״ש הלכה כר׳ יוסי. עי׳ לעיל דף ז׳ ע״א תוס׳ ד״ה פשיטא:

הגהות הב״ח

(א) תוספות ד״ה הא אמר וכו׳ הלא בשכירות גופא אע״ג דליכא תרתי דבשכירו׳ ליכא משום חניית קרקע מ״מ איכא הפקע׳ ממעשר: (ב) שם ד״ה קסבר וכו׳ מ״מ איכא למימר. נ״ב וכ״כ תוס׳ בקידושין דף טז ע״ב ד״ה והא ול״ע במס׳ מכות דכ״א ע״ב:

מוסף רש״י

לא לבית דירה אמרו. אף במקום שהתירו להשכיר לא לבית דירה התירו אלא להעמיד בו בהמות ועצים ולא שידור הוא בה (פסחים ו. וכעי״ז לעיל טו.). **מזוזה חובת הדר הוא.** דדרשינן (מנחות לד.) ביתך, דרך ביאתך, למי שנכנס ויוצא לה, זה הדר בה (ב״מ קא:) לפי שהיא משמרתו (פסחים ד.). **גזרה לגזרה.** הא דאמרינן בכולי הש״ם שאין גוזרין גזרה לגזרה, מהאי קרא נפקא ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת כלומר גזרה למשמרתי לתורתי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזרה לגזרה (ביצה ג:). **כיבוש יחיד.** דוד, שלא היו כל ישראל ביחד כדרך שהיו בכבוש יהושע שהיו כולם וכבשוה לצורך כל ישראל קודם חלוקה, אבל דוד לא כבש אלא לצורכו (גיטין ח:).

עין משפט נר מצוה

קו א מיי׳ פ״י מהלכות עבודת כוכבים ה״ג סמג לאוין מה טוש״ע י״ד סימן קנא סעיף ח:

קז ב מיי׳ שם הלכה ד טור שו״ע שם סעיף י:

קח ג מיי׳ פרק ה׳ מהל׳ מזוזה הל״א סמג עשין כג טור שו״ע יו״ד סימן רנא סעיף ב:

קט ד מיי׳ פ״א מהל׳ תרומות הל״ב וע״ש:

קי ה ו ז מיי׳ פ״י מהל׳ עבודת כוכבים הל״ג סמג לאוין מה טור שו״ע יו״ד סי׳ קנא סעיף ט:

רבינו חננאל

צריך לומר שדות: [גמ׳] גזרי׳ שכירות אטו מכירה ואמרי׳ מאי עילויה דשדות מן הבתים אילימא משום דאית בשדות תרתי איסורי חדא דיהבת להו חנייה בקרקע וחדא דקא מפקעת להו מן המעשר בתים נמי הא איכא [חנייה] בקרקע ופקיעת מזוזה ופרקי׳ מזוזה חובת הדר הוא. בסוריא משכירין בתים לעובדי כוכבים אבל לא שדות אוקימנא קסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש אע״ג דדוד הוא דכבשינהו ארץ ישראל היא שדות דאית בהו [תרי] איסורי כדאמרן גזרי׳ שכירות אטו מכירה בתים דלית בהו אלא משום חנייה בקרקע בלבד לא גזרו שכירות אטו מכירה. בחוצה לארץ מוכרין בתים כו׳ ר׳ יוסי אומר אף בארץ ישראל משכירין להם בתים ובסורי׳ מוכרין להם בתים ומשכירין שדות ובחוצה לארץ מוכרין אלו ואלו לר׳ יוסי שדות בא״י דאית בהו תרתי גזור רבנן שכירות אטו מכירה בתים לא גזרו בהו בשכירות בסוריא קסבר ר׳ יוסי כיבוש דיחיד לאו שמיה כיבוש ואינו א״י מכירת בתים דליכא אלא חדא ושכירות שדות אע״ג דאיכא תרתי לא גזור רבנן ולא גזור אלא מכירת שדות בסורי׳ בלבד: ובחו״ל מוכרין להן אלו ואלו אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר׳ יוסי ובלבד שלא יעשם שכונה. תנא אין שכונה פחותה מג׳ בני אדם וניחוש דלמא האי דזבנת ליה אזיל ומזבין לאחרים והוו להו שכונה ופרקי׳ לפני עור לא תתן מכשול מפקדינן לפני דלפני לא מפקדינן: [פיסקא] אף במקום שאמרו להשכיר